

HETI JELENTÉS – 39/52

KIEMELT MAKRONÓM ELEMZÉSEK – 39. HÉT

Orosz–ukrán háború, szankciók, hadiipar

1

Oroszország nem fog kifogyni a fegyverekből – [Teljes cikk](#)

Moszkva a kezdeti lassulás után felpörgette hadiiparát. Becslések szerint a jelenlegi lőszertermelésé hétszerese a Nyugaténak. A szankciók csupán ideiglenesen lassították le a fegyvergyártást, az észak-koreai üzlet pedig már csak óriási hab a tortán.

Címkék: [fegyverszállítás](#) | [orosz hadiipar](#) | [szankciók](#) | [tűzérségi lövedék](#) | [ukrajnai háború](#)

Broadway-termék lett az ENSZ-ből – [Teljes cikk](#)

Az ENSZ Biztonsági Tanácsának New York-i gyűlése lényegi eredmény nélkül ért véget, ami várható volt, hiszen az öt állandó tagország közül négy vezetője meg sem jelent. Az előre megjósolt forgatókönyv, miszerint az orosz–ukrán háborúra éleződik ki a gyűlés, beigazolódott. A Zelenszkij elnök által támogatott ENSZ BT reformjának a szükségessége is ennek köszönhetően került terítékre – természetesen reménytelenül.

Címkék: [ENSZ Biztonsági Tanács](#) | [Szergej Lavrov](#) | [Volodimir Zelenszkij](#)

VÉLEMÉNY: Ukrajnának nincs helye a NATO-ban és nincs is szüksége rá – [Teljes cikk](#)

A vilniusi NATO-csúcs hasonló eredménnyel ért véget, mint a 2008-as bukaresti találkozó: a NATO ígéretet tett Ukrajnának a jövőbeni csatlakozásra. Voltak hangos támogatók (britek, több közép-európai állam), de a vonakodó országokat (USA, Németország) nem sikerült meggyőzni. A döntő érv: az eddigi események bizonyítják, hogy a szövetségesek képesek hatékonyan segíteni Ukrajnát anélkül, hogy NATO-tagságra lenne szüksége.

Címkék: [integráció](#) | [NATO](#) | [Ukrajna](#) | [ukrajnai háború](#)

Tangó Varsóban: a lengyel kormány próbálja cáfolni a miniszterelnököt – [Teljes cikk](#)

A lengyel miniszterelnök, Mateusz Morawiecki szeptember 20-án bejelentette, hogy az ukrán gabonadömping lengyel agráriparra gyakorolt destabilizációs hatása miatt az Ukrajnába irányuló fegyverszállításokat leállítja. Mint utólag kiderült, az előzetesen odaígért – de még le nem szállított – fegyvereket teljesíteni fogja Varsó, jelentette ki Piotr Muller. Ukrajna és egyik legfőbb szövetségesének viszonya tehát javulásnak indulhatott.

Címkék: [Andrzej Duda](#) | [fegyverszállítás](#) | [lengyel kormány](#) | [Mateusz Morawiecki](#) | [ukrajnai háború](#)

Ukrajna pert indít Magyarország ellen – [Teljes cikk](#)

Kijev szerint a magyar kormány politikai síkra terelte a kereskedelmet, és teljesen figyelmen kívül hagyja Brüsszelt. Ez pedig mind Ukrajna, mind az Európai Bizottság felé nagyon súlyos jelzés.

Címkék: [gabonadömping](#) | [importtilalom](#) | [Magyarország](#) | [ukrajnai háború](#) | [ukrán gabona](#)

Az EU az oroszoktól való függőségét kínaira cseréli – [Teljes cikk](#)

Egy uniós vezetők számára készített dokumentum arról számol be, hogy az Európai Unió 2030-ra olyan függővé válhat Kínától a lítiumion-akkumulátorok és üzemanyagcellák tekintetében, mint Oroszországtól az energiahordozók terén az ukrajnai háború előtt. Amennyiben az EU 2050-ig el akarja érni a nettó nulla szén-dioxid-kibocsátási céljait, a nap- vagy szélenergia időszakos jellege miatt az energia tárolását meg kell oldania, ami a Kínától való függőséget csak tovább növeli. A bizottság – megkésett – javaslatai között szerepel a nyersanyagok diverzifikációja (elsősorban Afrika és Latin-Amerika felé), amelyet október 5-én vitatnak meg a vezetők.

Címkék: [energia](#) | [energiafüggőség](#) | [EU](#) | [Európai Unió](#) | [Kína](#) | [Oroszország](#)

Nekimennek a franciák a kínai e-autóknak – [Teljes cikk](#)

A francia gazdasági minisztérium tájékoztatása szerint december 15-én mutatják be a 2024. január 1-jétől a környezetvédelmi kritériumokon alapuló ökológiai bónuszra jogosult gépjárművek listáját. Az új szabályozás értelmében az elektromosautó-vásárlás állami támogatásának odaítélésekor a teljes életciklust és nem csak a használat során keletkező üvegházhatásúgáz-kibocsátást veszik figyelembe. Tekintve, hogy a legnagyobb konkurens, Kína gépjárművei több ezer kilométert utaznak, várhatóan nem sok ázsiai márka fogja elérni a támogatási küszöböt.

Címkék: [e-autók](#) | [Európa](#) | [szabályozás](#)

Itt a kínai válasz Ursula von der Leyennek – [Teljes cikk](#)

Amit Ursula von der Leyen tisztességtelen versenyelőnynek, azt Kína kitartó munkának, felhalmozott tudásnak és folyamatos technológiai innovációnak nevezi. Az unió biztosa által bejelentett versenyszabályozási eljárás Peking oldaláról nem más, mint protekcionista intézkedés, amelyre, ha kell, meg fogja hozni a szükséges válaszlépéseket.

Címkék: [elektromosjármű-ipar](#) | [EU-kínai kapcsolatok](#) | [protekciónizmus](#) | [Ursula von der Leyen](#)

Hogyan lett „Kínamerikából” tíz év alatt hidegháború 2.0? – interjú Niall Fergusonnal – [Teljes cikk](#)

A nagyhatalmak közötti versengés fejlődést idéz elő, és ez olykor olyan innovációkat szül, amelyek alapjaiban képesek megváltoztatni addigi világunkat. Napjaink technológiai fejlődése olyan léptékű, amely már nemcsak a hétköznapi életre, de a nagyhatalmi struktúrákra is befolyással van. Az új technológiák a gazdaságban, a demográfiában, a politikában, de mindenekelőtt a hidegháború 2.0 alakulásában is változást idéznek elő, amely utóbbi Kína erőnövekedésével egyre inkább „*melegszik*”. Miközben a technológia folyamatosan változik, az erőpolitika alapelvei időtlenek, így a történelem tanai útmutatóként szolgálhatnak.

Címkék: [amerikai-kínai konfliktus](#) | [hatalmi versengések](#) | [Kína](#) | [mesterséges intelligencia](#) | [USA](#)

Az eddig jól bevált gazdasági modellje lesz Kína Achilles-sarka? – [Teljes cikk](#)

Több évtizedes látványos növekedés után úgy tűnik, mintha a kínai gazdasági modell elérte volna a határait. Az export gyengül, a belső fogyasztás az ösztönző politika ellenére alacsony, ez pedig súlyos gondokat okozhat a kommunista párt vezetőinek. A strukturális hanyatlás okai között van még az elöregedő társadalom, az államadósság mérete és a külföldi közvetlentőke-befektetések visszaesése.

Címkék: [adósság](#) | [gazdaság](#) | [hanyatlás](#) | [Kína](#)

Kína – Mérsékelt stimuláció a defláció ellen – [Teljes cikk](#)

Amíg a nyugati országok a magas inflációt igyekeznek visszaszorítani, addig Kína pont az ellenkezőjével, a deflációval küzd. Az utóbbi évek piaci sokkjai, a fiatalok körében megjelent magas munkanélküliség és a gazdasági növekedés ütemének fokozatos lassulása megtakarításra ösztönzi a lakosságot. A kormány megfontolt lépésekkel igyekszik elkerülni a nyugaton tapasztaltakat.

Címkék: [defláció](#) | [infláció](#) | [Kína](#) | [megtakarítások](#)

Az egynapos háború is Azerbajdzsán győzelmével ért véget – [Teljes cikk](#)

Azerbajdzsán szakadár, hegyi-karabahi régiójának örmény szeparatista erői szerdán megadták magukat, és tűzszünetet kötöttek, mindössze 24 órával az után, hogy Baku offenzívát indított, hogy visszaállítsa a terület feletti ellenőrzését. Baku most teljes egészében átveszi és integrálja a régiót és az ott élő 120 ezer örményt, amelytől azonban az azeri társadalom meglehetősen tart.

Címkék: [Azerbajdzsán](#) | [Baku](#) | [Hegyi-Karabah](#) | [offenzíva](#) | [Putyin](#)

Nehezebb megállítani az atomfegyverkezési versenyt, mint a hidegháborút – [Teljes cikk](#)

A világ egy új nukleáris fegyverkezési verseny felé sodródik. Tavaly még 2000 értesítést küldött a New Start két fele – USA és Oroszország – egymásnak rakétaik és bombáik mozgásáról, ma már egyet se. A féléves jelentések és a helyszíni szemlék szintén megszűntek. Az elmúlt két évtizedben számos nukleáris kockázat-csökkentő megállapodást bontottak fel, miközben az új geopolitikai konfliktusok és Kína felemelkedése további kockázatot jelent.

Címkék: [New Start](#) | [NRRC](#) | [nukleáris háború](#) | [Peking](#) | [Új Kezdetek](#)

A földgáz helyett itt az új függőség, az orosz urán – [Teljes cikk](#)

Egyes országok az orosz gáztól való függőséget nagy nehézségek árán levetkőzték, ám az energiaváltás következő pontján – az uránbányászatban és annak feldolgozásában – megint felrémlik Moszkva megnyerő ábrázata. Miközben az alternatívát jelentő források – mint Niger – kiesnek a képből, úgy az ukrajnai háború, a globális felmelegedés és a zöldátállási célok miatt is egyre felértékelődik az atomenergia szinte monopol képviselője, Moszkva szerepe. Annak ellenére, hogy nyers uránt továbbra is számos helyen hoznak felszínre, a finomított urán piacának döntő része továbbra is orosz kézben van.

Címkék: [földgáz](#) | [kereslet](#) | [Makronóm](#) | [Oroszország](#) | [urán](#)

„Franciaország – Németország jobb kiadásban” – [Teljes cikk](#)

A német gazdaság csetlik-botlik, miközben Franciaország jóval ellenállóbbnak bizonyul. A német Der Spiegel pedig egyszerűen egekbe magasztalja Párizs gazdaságpolitikáját. Az Európai Bizottság legújabb jelentése szerint 2023-ban Németország 0,4 százalékos recesszióra, míg Franciaország 1 százalékos növekedésre számíthat, a két gazdaság tehát eltérő pályán mozog. Németországot különösen sújtja a gyenge építőipar és a gyártáson alapuló gazdaságának nehezebb alkalmazkodása az olcsó orosz gáztól való elszakadáshoz. Franciaország gazdasági teljesítménye és a munkaerőpiac erőssége meglepte az elemzőket, azonban az ő esetükben is aggodalmak merültek fel a növekedés tartósságát illetően.

Címkék: [EU](#) | [Franciaország](#) | [gazdaság](#) | [Németország](#)

Társadalom és technológia

3

Változik a német jelzőlámpa: már a bevándorlás ellen szólnak fel, miközben az AfD előzi Olaf Scholzékat is – [Teljes cikk](#)

A német Zöldek és Liberálisok újabban a bevándorlás elleni fellépésre szólítanak fel, miközben a német radikális jobboldalt képviselő AfD ezt is kihasználva erősödik. A mainstream pártokat (CDU/CSU, SPD, FDP, Zöldek) egyre inkább megrémíti ez a tendencia: az AfD már négy keleti tartományban vezeti a közvélemény-kutatásokat. A politikai irányváltást az egyre növekedő menedékkérők száma okozza a túréhatárán lévő Németországban: az idei év első felében 162 ezer ilyen kérelmet nyújtottak be, ami több, mint az unióban beadott összes kérelem egyharmada.

Címkék: [Európai Unió](#) | [migráció](#) | [Németország](#) | [Olaf Scholz](#)

Már keresik a megoldást a hatalmas vízfelhasználásra – [Teljes cikk](#)

Minden egyes ChatGPT-nek feltett kérdés fél liter vizet jelent az adatközpont hűtése céljából. A nyelvi modellek és a mesterségesintelligencia-rendszerek üzemeltetése tehát nemcsak rengeteg energiát, de vizet is igényel. A nagyvállalatok azonban már dolgoznak a környezetre gyakorolt kedvezőtlen hatások csökkentésén, ami nem meglepő, hiszen csak a Microsoft és Google vízfogyasztása 2021 és 2022 között 34 százalékkal ugrott meg, feltehetőleg az MI miatt.

Címkék: [vízfelhasználás](#) | [mesterséges intelligencia](#)

Megrázták a pénzfát az amerikai MI-startupok feje fölött – [Teljes cikk](#)

A mesterséges intelligencia rohamos fejlődésnek indult, számos országban nagy hangsúlyt fektetve erre a területre, különösen az Egyesült Államokban és Kínában, ahol az MI-startupok jelentős támogatást kapnak. 2022-ben az MI-beruházások milliárdokat investáltak jó néhány ágazatba, többek között az egészségügybe, az adatkezelésbe, a fintechbe, a kiberbiztonságba és a kiskereskedelembe. Ugyanakkor, a technológiai befektetések nemcsak a vállalatoknak kedveznek, hanem elősegítik a mesterséges intelligencia további fejlődését is.

Címkék: [Kína](#) | [mesterséges intelligencia](#) | [MI-startup](#) | [USA](#)

Orbán Viktor: össze kell állítanunk a családpolitika 2.0 programját – [Teljes cikk](#)

Ha Demográfiai Csúcs, akkor Orbán Viktor-előadás. A miniszterelnök leszögezte, hogy Magyarország továbbra is a családok és a demográfia leghangosabb szószólója kíván maradni, össze akarják állítani a családpolitika 2.0 programját. A közelgő EP-választással kapcsolatban kitért arra, hogy itt a lehetőség átalakítani a politikai palettát.

Címkék: [családpolitika](#) | [demográfia](#) | [Demográfiai Csúcs](#) | [Magyarország](#) | [Orbán Viktor](#)

ESG a hazai vállalatok körében – A kkv-k még nem állnak készen arra, amire a multik már igényt tartanak – [Teljes cikk](#)

Az ESG szerepe egyre inkább felértékelődik az üzleti folyamatokban: a vevők közel fele már figyelembe veszi a beszállítói kiválasztásánál azok környezeti, társadalmi és irányítási szempontrendszerét. A megkérdezett hazai középvállalatok ESG-vel kapcsolatos aktivitását jelentősen növelné, ha lenne egységes minősítési szabvány és a minősítés megszerzéséhez szükséges pénzügyi támogatás.

Címkék: [ESG](#) | [Harmonikus Növekedési Index](#) | [kkv](#) | [Makronóm Intézet](#) | [panelbeszélgetés](#)

A robotika fejlődése 300 milliárd forintos piacot teremthet Magyarországon – [Teljes cikk](#)

A Makronóm Intézet legújabb kutatása a robotikát helyezi fókuszba mint az egyik kulcsfontosságú technológiai ágazatot, amely mintegy 335 milliárd forintos piaci potenciállal járulhat hozzá a magyar gazdaság fenntartható növekedéséhez az elkövetkező évtizedben. A robotikai technológiák várhatóan a gyártástól az egészségügyig számos területen növelik a termelési hatékonyságot, miközben felgyorsítják az automatizációt és a digitalizációt.

Címkék: [automatizáció](#) | [digitalizáció](#) | [Magyarország](#) | [Makronóm Intézet](#) | [robotika](#)

Nem létező kormányfői állítással vitatkozik a GKI – [Teljes cikk](#)

A GKI Gazdaságkutató Intézet írásában egy nem létező kormányfői kijelentéssel vitázik, miszerint Magyarországnak félmillió vendégmunkásra van szüksége. A téves felvetést Orbán Viktor állásfoglalásának állítják be, holott a miniszterelnök nem mondott ilyet. Elsősorban a hazai erőforrásokra kell fókuszálni, ezt követően a Kárpát-medencére, majd csak ez után jöhetnek szóba a határozott időre érkező vendégmunkások. A külföldi munkaerő egyúttal biztonságot is teremt a magyar munkavállalóknak, mivel egy nehezebb időszakban elsősorban őket küldik el a cégek.

Címkék: [GKI](#) | [Makronóm](#) | [Orbán Viktor](#)

MVM-vezérigazgató: Paks a legfontosabb, de a földgáz is marad még – [Teljes cikk](#)

A magyar járműipar dinamikus növekedése jelentős hatással van az energiaigényre – mondta Mátrai Károly, az MVM vezérigazgatója a budapesti Brain Bar fesztiválon, aki szerint a jelenlegi 40 terawattórás fogyasztás várhatóan 2030-ra 60-ra nő. Az ország energiamixében domináns az atomenergia és a megújuló energiaforrások is növekvő szerepet kapnak. Ugyanakkor kihívást jelentenek a háztartási napelemek és az energiatárolási technológiák, mivel a hálózatok még nem készültek fel arra, hogy a megtermelt energiát hosszú távú tárolás nélkül más háztartásokba szállítsák. Az MVM dolgozik a hálózatok fejlesztésén, de a Paks 2 projekt, valamint a meglévő erőművek élettartamának meghosszabbítása is a tervek között szerepel, amelyek a fosszilis energiahordozók, különösen a földgáz fokozatos kiváltására keresik a megoldásokat.

Címkék: [Brain Bar](#) | [diverzifikáció](#) | [energiabiztonság](#) | [Mátrai Károly](#) | [MVM](#) | [Paks 2](#)

Kapzsinfláció: bizony van kapcsolat a profitnövelés és a pénzromlás között – [Teljes cikk](#)

Az inflációnak köszönhetően az árak nemcsak nálunk, de világszerte jelentősen emelkedtek, ami sok helyen évtizedes csúcsok megdőlését eredményezte. Ennek mértékéhez Európában a háború, a szankciók és az ezek hatására elszálló energiaárak járultak hozzá. A másik fő felelős az élelmiszerárak robbanása volt a kedvezőtlen időjárás és a műtrágyaár-robbanás miatt. Eközben a vállalatok nagyobb részt fordítottak a profitra, mint a dolgozói fizetésekre, különösen az Európai Unióban, ahol Magyarország e tekintetben az első helyen áll a profitok 24,1, a munkavállalói bérek 15,7 százalékos emelkedésével.

Címkék: [extraprofit](#) | [hazai](#) | [infláció](#) | [kapzsinfláció](#) | [Makronóm](#)

Az olasz kormányfő Budapesten: a gyermekek nem korlátot jelentenek – [Teljes cikk](#)

Magyarország stratégiai partnere, Olaszország kormányfője, Giorgia Meloni is előadást tartott az olasz kormány családvédelmi intézkedéseiről az V. Demográfiai Csúcson, Budapesten. Elmondta, hogy hazáját is súlyosan érinti a demográfiai válság, ezért létrehozták a családi és egyenlő lehetőségek minisztériumát, ezzel is jelezve, hogy a családok támogatását az olasz kormány minden egyes szakpolitikai döntésében érvényesíti.

Címkék: [demográfia](#) | [Demográfiai Csúcs](#) | [Giorgia Meloni](#) | [Magyarország](#) | [Olaszország](#)

GVH: bezártak egy kiskaput az Árfigyelőben – [Teljes cikk](#)

A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) és a rendszert létrehozó munkacsoport folyamatosan fejleszti az online Árfigyelőt. Ennek köszönhetően a napi árversenyben már nem kerülhetnek előnybe azok a kiskereskedők, amelyek egyes élelmiszerek árát csak egy-két boltjukban csökkentették.

Címkék: [árfigyelő](#) | [hazai](#)

A FIATALABB GENERÁCIÓ MULTIPOLÁRIS VILÁGRENDRE SZÁMÍT

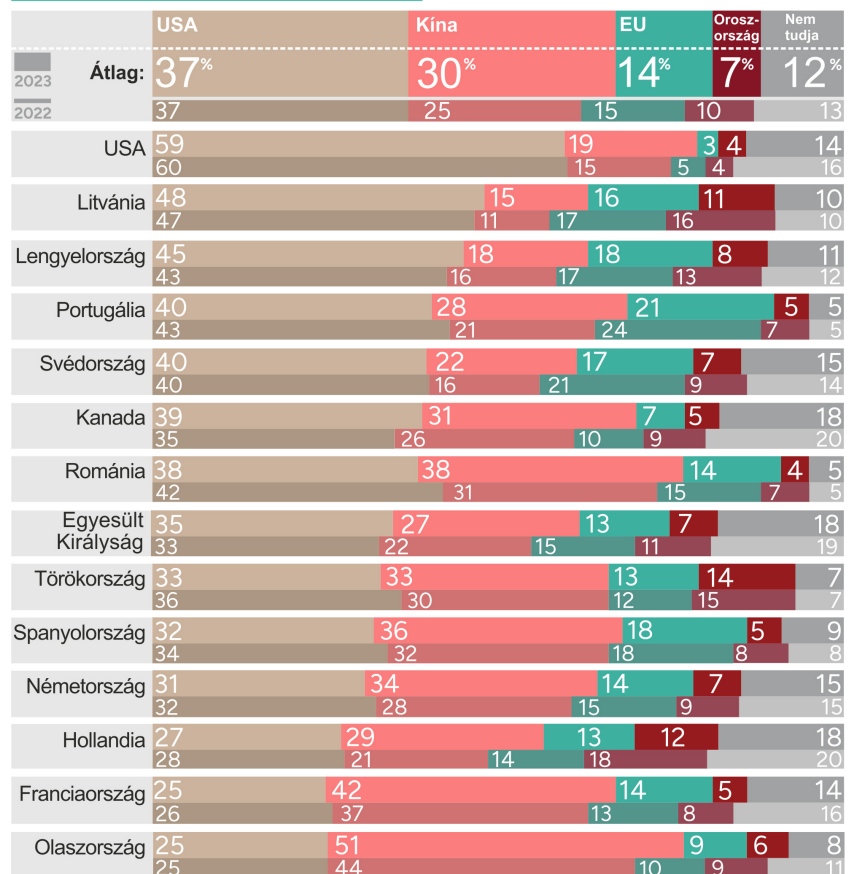
A transzatlanti szövetségi rendszer 14 országában végzett átfogó kutatásból kiderült, hogy bár a nyugati országokban jellemzően kedvező az USA és a NATO megítélése – különösen az ukrajnai háború nyomán –, ám már közel ugyanannyian vannak, akik úgy vélik, hogy öt éven belül Kína lesz az első számú globális hatalom, mint akik szerint az USA megőrzi vezető pozícióját (1. ábra). A nyugati fiatalok a leginkább kiábrándultak az amerikai külpolitikából, körükben a legnépszerűbb a Kínával való együttműködést támogató és az USA-val szemben kritikusabb szemlélet. A fiatalabb generáció egyre inkább arra számít, hogy a világrend a multipolaritás felé tolódik, ami fontos jelzőként szolgálhat a jövőbeni politikai döntések meghozatalakor.

A válaszadók Kína felemelkedésére számítanak

Oroszország ukrajnai háborúja, az USA és Kína versengése, valamint a növekvő instabilitás Európa déli szomszédságában mind-mind egy mély geopolitikai és geoökonómiai átalakulás tünetei, amelyek egy kevésbé együttműködő, többpólusú világrend felé mutatnak. Ezek a kihívások többretegű válaszokat igényelnek nemzeti, európai, transzatlanti és globális szinten. **A közprioritások megértése kulcsfontosságú a hatékony közpolitika kialakításához egy változó stratégiai környezetben.** Az amerikai German Marshall Fund kutatóintézet minden évben 14 nyugati országot magában foglaló reprezentatív [felmérést végez](#) az országok közvéleményeinek geopolitikai attitűdjéről.

Ebből kiderült, hogy a transzatlanti országok körében 2023-ban is az Egyesült Államok számít a legbefolyásosabb globális hatalomnak (37 százalék, változatlan az előző évhez képest) Kína (30 százalék, +5 százalékpont) és az EU (14 százalék, –1 százalékpont) előtt. Ugyanakkor a következő öt évet nézve már a válaszadók az USA befolyásának erőteljes csökkenésére számítanak, és azt jósolják, hogy Kínáé utol fogja érni az Egyesült Államokét. **Azoknak az aránya, akik arra számítanak, hogy Kína a világ legbefolyásosabb országává válik, megközelíti azoknak az arányát, akik az USA pozíciójának a megtartásában hisznek (1. ábra).** Az Egyesült Államok megítélése még viszonylag

1. ábra: Az alábbiak közül melyik hatalom lesz a legbefolyásosabb a következő öt évben?

stabil: 58 százaléknak kedvező, 30 százaléknak kedvezőtlen a véleménye – utóbbiak aránya egyedül Törökországban van többségben.

A fiatalok körében viszont drámaian csökken az USA kedvező megítélése, ők nagyobb valószínűséggel jósolják a világ multipolaritás irányába való elmozdulását a következő öt évben, ahol Kína váltja fel az Egyesült Államokat a világ legbefolyásosabb szereplőjeként. A generációs különbség Hollandiában a leglátványosabb, ahol közel 30 százalékpontos az eltérés nemzedékek között az amerikai befolyás ügyében. A fiatal generáció nemcsak az USA, hanem Oroszország kapcsán is meglepő eredményeket hozott, ugyanis a **legfiatalabb korosztály kedvezőbbnek ítéli meg Oroszország befolyását a világban.** Amíg az összes megkérdezett 18 százaléka pozitívnak tekinti az orosz befolyást, addig több országban ez a szám sokkal magasabb a 18–24 éves korosztály körében: kiemelendő a különbség Amerikában és Németországban, ahol a nyugdíjasok 5, valamint 7 százalékával szemben a fiatalok 30, illetve 37 százaléka tekint kedvezően Oroszországra.

A lengyelek az USA legszorosabb, a törökök a legskeptikusabb szövetségesei

A megkérdezett államok egymás iránti attitűdjének a vizsgálata megmutatta, hogy a válaszadók többnyire **Kanadát, Németországot és Svédországot tartják a legmegbízhatóbb, míg a Litvániába, Romániába és Törökországba fektetett bizalmuk volt a legkisebb (2. ábra).** Érdekesség, hogy míg Törökország bizalma az összes többi állam iránt 10-20 százalékponttal nőtt a két évvel ezelőttihez képest, Romániának többi országba vetett bizalma ugyanilyen mértékben csökkent. Az USA megítélése konzisztens maradt az előző évhez képest. **A török közvélemény 14 százalékpontos javulása ellenére is a legskeptikusabb: csupán 31 százaléka tartja megbízhatónak Amerikát,** ami a [török–amerikai kapcsolatok romlásában](#) is tetten érhető. Az idén az USA-ba vetett bizalom a német, a spanyol és a román válaszadók körében is romlott, miközben Lengyelország bizalma a legerősebb 79 százalékkal, amely jól tükrözi a közelmúltban szorosabbra fűzött [lengyel–amerikai kapcsolatokat](#).

A német és francia megkérdezettek közötti erős kölcsönös bizalom romlott, de így is jobban áll, mint viszonyulásuk az Egyesült Államokhoz. A diplomáciai kapcsolatok minősége Joe Biden elnök külpolitikájának megítélésében is megmutatkozott, ahol szintén a legnagyobb támogatás Lengyelországból érkezett, míg a török és az amerikai válaszadók voltak a legeresztettebbek.

2. ábra: Ön szerint az alábbi ország megbízható partner az ön országa számára?
A 2021-hez képest több mint 5 százalékos változást bekarikázva jelöltük

	Kanada	Németország	Svédország	Spanyolország	Hollandia	USA	Egyesült Királyság	Franciaország	Olaszország	Portugália	Lengyelország	Litvánia	Románia	Törökország	EU
Átlag:	71%	70%	69%	67%	66%	65%	65%	65%	62%	61%	53%	42%	34%	25%	70%
Kanada		(64)	67	56	64	73	75	(67)	60	51	53	33	34	27	73
Németország	67		75	63	75	(60)	51	(73)	(55)	57	42	46	24	16	68
Svédország	79	78		74	(80)	69	83	76	66	(70)	(58)	(59)	30	14	78
Spanyolország	68	(73)	71		64	(57)	52	(68)	(63)	(73)	44	38	33	23	76
Hollandia	80	83	83	70		65	(69)	74	58	(69)	43	43	27	20	70
USA	73	(59)	58	54	56		71	61	59	44	52	32	37	33	64
Egyesült Királyság	74	66	67	61	67	69		56	55	56	55	34	32	28	61
Franciaország	74	(74)	73	74	73	64	53		(65)	68	50	39	33	20	70
Olaszország	67	69	67	72	60	64	59	(61)		64	43	32	32	23	68
Portugália	78	82	79	83	73	69	73	80	72		54	(42)	31	19	88
Lengyelország	75	55	77	71	69	79	(70)	(61)	65	67		(67)	44	31	69
Litvánia	72	(79)	83	66	(75)	77	78	(71)	(67)	(61)	85		36	32	86
Románia	(60)	(66)	(57)	(67)	(49)	(65)	(65)	(65)	(67)	(58)	(59)	(43)		(46)	69
Törökország	(57)	(56)	(46)	(54)	(50)	(31)	(40)	(35)	(54)	(52)	(48)	(43)	(46)		44

A NATO népszerűbb lett az ukrajnai háború nyomán

A biztonsági kihívások terén a klímaváltozás vezet átlagosan 19 százalékos részesedéssel, és főként a háborútól távoli, nyugat-európai válaszadók tartják a legfőbb kockázatnak. **A második helyen álló bevándorlást nem meglepő módon a német megkérdezettek harmada és a török válaszadók közel fele véli a legnagyobb biztonsági kockázatnak.** A háborúk és Oroszország is magasan szerepelt az idén a veszélyek listáján, és elsősorban a keleti, az ukrajnai háborúhoz közeli országok (Lengyelország, Litvánia és Románia) jelölték az első helyeken. A válaszadók 77 százaléka tartja fontosnak a NATO működését, és ebben az esetben is a háború közelében fekvő országok dominálnak. Mind a 14 vizsgált államban az idősebb generációk nyilatkoznak pozitívabban a szervezetről, míg **a fiatalok szerint az kevésbé játszik fontos szerepet az országuk biztonságában.**

Az EU a NATO-hoz hasonlóan 79 százalékos arányban számított fontosnak válaszadók körében a nemzetbiztonság szempontjából. A legnagyobbbrészt itt is a portugál, a litván és a román válaszadók domináltak. A lengyelek kedvező véleménye csökkent a legnagyobb mértékben, de még így is 78 százalékuk tartja nélkülözhetetlennek az uniót. **A válaszadók 71 százaléka az Egyesült Államok európai védelmi és biztonsági beavatkozását is támogatja.** A legtámogatóbb ismét a portugál, a litván és a lengyel közvélemény volt, míg a törököknek alig több mint a fele látna szívesen Amerika beavatkozását. Az olaszok és a franciák is hasonlóan szkeptikusak ezen a téren.

Kínát egyre inkább elfogadja partnerként a nyugati közvélemény

Kínát mint a következő évek egyik legfontosabb szereplőjét a transzatlanti országok közül **átlagosan többen tekintik partnernek (23 százalék) mint riválisnak (19 százalék).** A legbarátságosabb államok közé Törökország és Portugália tartozik, ahol a megkérdezettek több mint 40 százaléka tekinti partnernek Kínát, míg Észak Amerikában és Nagy-Britanniában tekintik a legtöbben riválisnak. Megfigyelhető, hogy **a fiatalok megítélése Kínával kapcsolatban sokkal kedvezőbb, és jóval nyitottabbak a távol-keleti nagyhatalommal való együttműködésre, mint az idősebbek.**

A tavalyi évhez képest minden téren nőtt a kooperációs hajlam. A technológiában, a kereskedelemben, az energia- és nyersanyagszállításban való együttműködés iránti érdeklődés pedig nagyobb támogatottságú, mint a Pekinggel szembeni szigorúbb megközelítés, és csupán az emberi jogok, valamint a klímapolitika terén szeretnének keményebb fellépést Kínával szemben. A klímapolitika esetén **a válaszadók a negyede szerint Kína nem tesz semmit a karbonsemlegesség és a globális felmelegedés megállítása érdekében.** Ebben a kérdésben a megkérdezettek a tudományos közösséget látják a legaktívabbnak, megelőzve az egyes országok és blokkok vezetőit. Ha a katonai fellépésre kerül szó Kínával kapcsolatban, akkor a legégetőbb kérdés egy esetleges tajvani katonai invázió bekövetkezéséről szól. **Az eredmények alapján a transzatlanti országok nyilvánossága óvakodik Tajvan fegyveres és katonai támogatásától,** és inkább szankciók, illetve a diplomácia formájában látnák szívesen a segítségnyújtást.

A válaszadók felének fontos a demokrácia-autokrácia felosztás

A kutatásból kiderül az is, hogy a transzatlanti államok lakóinak többsége úgy érzi, hogy átlagosan demokratizálódott az országuk, **ezzel szemben a francia és az amerikai válaszadók kevesebb mint a fele véli úgy, hogy jó állapotban van a demokráciájuk, az amerikaiak 27 százaléka pedig egyenesen veszélyeztetettnek érzi azt.** A megkérdezettek 53 százaléka a globális kihívások terén kizárólag demokratikus államokkal működne együtt. Ez az arány Törökországban, Portugáliában és Svédországban a legmagasabb, ahol ez a szám eléri a 62 százalékot, míg **az Egyesült Államokban a legalacsonyabb, ahol a megkérdezettek többségének mindegy, hogy országa demokráciával vagy autoriter rezsimmel működik-e együtt.** A közvélemény megváltozása egyértelműen jelzi az USA korábban „demokráciaexportra” épülő külpolitikájának pálfordulását, ahol a közös értékek helyett már leginkább a közös érdekek dominálnak.

I A MAKRONÓM INTÉZETRŐL

A Makronóm Intézet 2020-ban azért jött létre, hogy a patrióta és pragmatikus gazdaságpolitikai szemlélet kiterjesztésének motorja legyen, a magyar gazdaság fejlődése iránt elkötelezett kutatóknak és kutatásoknak otthont, megjelenési felületet biztosítson.

A gazdaság működéséről, pillanatnyi állapotáról minden korábbinál több és részletesebb adat áll rendelkezésünkre. Ez lehetővé teszi, hogy a múltbeli történéseket megértsük, a jelenben pontos képet alkossunk a nemzetgazdaságról és megértsük a hazai, valamint nemzetközi fejlődési irányokat. Hisszük, hogy az adatok elemzése csak akkor vezet az igazság közelébe, ha részrehajlás nélkül, de nem cél- és érzelemmentesen tekintünk az eredményekre.

A Makronóm Intézet feladatának tekinti a hazai gazdaságpolitika eredményeinek közérthető formában történő bemutatását, annak céljait az adat- és értékalapú elemzés módszereivel kívánja támogatni.